

STUDIECIRKELN

STUDION

Säsöng 2, Avsnitt 11-16, 2020

STUDIECIRKELN - -Q-STUDION

Säsong 2, Avsnitt 11-16, 2020

TEXT Mireya Echeverría Quezada, Kristina Ullgren och Rafaela Stålbalk Klose

PROJEKTLEDARE Kristina Ullgren

GRAFISK FORM Graphera

FOTO Rebecka Ekholm

KORREKTUR: Kristina Ullgren & Sharon Wagiella

ISBN 978-91-519-5740-1

RFSL 2020

www.rfsl.se

Publikationen har tagits fram med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) men innehållet reflekterar enbart författarnas åsikter. MUCF kan inte hållas ansvarig för informationen i publikationen eller hur den kan komma att användas. RFSL är ensamt ansvariga för innehållet.

Förord

Q-STUDION är en podcast som sätter det queera och antirasistiska ögat på kultur, samhälle, historia och vardag. Med Q-Studio vill RFSL lyfta perspektiv som saknas i mediebruset.

Q-Studios andra säsong från 2020 består av sex avsnitt. I Q-Studios andra säsong sätter vi våra lyssnare i centrum och avhandlar allt från drag-kultur och att vara hbtqi-senior till att kunna förstå och hantera den normalisering av fascism och rasism som sker i Sverige och i världen idag. Årets säsong bjuder även på reportage som sträcker sig från Rio de Janeiro till Göteborg.

Varje avsnitt börjar med att en hbtqi-person talar in ett telefonsvararmeddelande med en fråga eller ett problem den möter i vardagen, och sedan byggs avsnittet upp kring just den frågan. I det första programmet är det till exempel någon som ringt in och kritiserat besattheten av tvåkönsnormen – föreställningen att det bara skulle finnas män och kvinnor – och utifrån det gör vi bland annat ett reportage om gender reveal-party (en könsavslöjningsfest där folk ”avslöjar” ett ofött barns kön).

En rad experter och hbtqi-profiler gästar även säsongens program. Bland annat urfolksfemi-

nisten och den samiska queeraktivisten **Timimie Märak** och handbollsproffset och SM-guldmedaljören **Loui Sand**.

Producent är journalisten **Mireya Echeverría Quezada** som också är programledare tillsammans med aktivisten **Samuel Girma**.

I detta material får du ingångar i Q-Studios avsnitt, teman och ämnen, möjlighet till fördjupning och queera lifehacks. Samla en grupp kompisar, bilda en queercirkel eller starta en grupp i din RFSL-avdelning! Materialet är skrivet av Mireya Echeverría Quezada, **Kristina Ullgren** och journalisten **Rafaela Stålbalk Klose**.

Q-Studio säsong 2 produceras inom projektet “Projekt Q - Överlevnadsstrategier och verktyg för att hantera rasism i vardagen” med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). RFSL är ensamt ansvariga för innehållet.

Lyssna på Q-Studio via **rfsl.se** eller i valfri podcast-app¹.

¹Glöm inte att lyssna på Q-Studios första säsong från 2019, som också har ett studiecirkelmaterial skrivet av skribenten Judith Kiros.

Innehåll

FÖRORD	4
Avsnitt 11 Att göra eller inte göra kön	7
Avsnitt 12 Queert åldrande: dragrace istället för pardans?	9
Avsnitt 13 F**k i uniform?	11
Avsnitt 14 Drag-skolan	13
Avsnitt 15 Komma ut = sluta sporta?	15
Avsnitt 16 Romsk hbtqi-gerilla	17

AVSNITT 11

Att göra eller inte göra kön

Är cis-personer besatta av tvåkönsnormen? Vad innebär det att “göra” kön och kan en överhuvudtaget ens göra det? I detta avsnitt får vi lära oss att det här med att göra kön är något vi alla sysslar med, mycket aktivt, fast inte alltid fullt medvetet.

TEXT RAFAELA STÅLBALK KLOSE · **FOTO** REBECCA EKHOLM

I säsongens första avsnitt av Q-Studio får lära oss om gender reveal-parties – könsavslöjningsfester – som är ett amerikanskt koncept som går ut på att en ska “avslöja”, eller tilldela, ett kön till ett ofött barn för vänner, familjer, partner och ibland till och med för den gravida föräldern.

Vi pratar med paret Hayat och Sebastian som väntar sitt första barn om varför de valt att ha ett gender reveal-party. I programmet träffar vi även socialantropologen och författaren **Fanny Ambjörnsson** som berättar om sin bok *Rosa – den farliga färgen*.

Programmet leds av journalisten

Mireya Echeverría Quezada som teamat upp sig med aktivisten **Samuel Girma**. Reportage av **Rafaela Stålbalk Klose**.

Gäst är konstnären, poeten och

den samiska queeraktivisten **Timimie Märak** som lyfter tvåkönsnormen ur ett kolonialistiskt perspektiv och ger oss tips på strategier att bemöta och hantera tvåkönsnormen.

Tre diskussionsfrågor:

1. Varför vill en del ha ett gender reveal-party? Kan det finns olika anledningar?
2. Vad innebär det att göra kön?
3. Vad innebär det att göra kön ur ett antirasistiskt perspektiv?

QUEERHACK

Queerhacks är avsnittsbaserade lifehacks, tips och tricks för att underlätta ditt queera liv i ett cisheterosambälle som är präglad av rasism.

I detta avsnitt tipsar Timimie Märak om hur en kan tänka bortom tvåkönsnormen.

1. **Queerhet och queer terminologi** är som vilket språk som helst, läs, lär och lyssna in. Oavsett hur lång tid det tar.

2. **Skapa nya ritualer** – låt folk ha gender reveal-parties om de så önskar. Döm inte. Skapa nya egna ritualer, kanske har du en ny egen födelsedag för din könsidentitet som du vill fira?

3. **Inkluderande sexualundervisning** som behandlar mer än cis- och hetroproduktivt normsex. Utgå från samtyckte och njutning, inte utifrån reproduktion och propaganda.

QUEERCIRKELN

Genom queercirkeln tipsar vi om böcker, filmer, serier och musik som på olika sätt fokuserar på hbtqi-personer som rasifieras.

Skratta, gråt och häpna över de otaliga videos som ligger på YouTube som visar folks olika gender-revealings. För en mer sofistikerad och vetenskaplig studie, läs böckerna *Rosa: den farliga färgen* av Fanny Ambjörnsson som handlar om hur färgen rosa väcker känslor, alltifrån vällust och begär till avsky och hat, och *Att göra kön – om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män* av författarna Heléne Thomsson och Ylva Elvin-Nowak

NYCKELORD

- Tvåkönsnormen
- Könsavslöjningsfest
- Gender reveal-party
- Kolonialism

AVSNITT 12

Queert åldrande: dragrace istället för pardans?

Hur är det att åldras som hbtqi-person? Och hur ser en queer, senior framtid ut? Kommer äldreboenden att ha polyrum och dragrace istället för pardans? Q-Studio frågar sig hur det är att åldras.

TEXT RAFAELA STÅLBALK KLOSE · FOTO REBECCA EKHOLM

Äldre hbtqi-personer upplever i hög grad ensamhet och isolering. Det kan komma sig av att en saknar barn eller familj som stöttar, eller att ens närmaste kanske gått bort. Att dessutom vara en person som utsätts för rasism förstärker behovet av ett community.

I detta avsnitt, som leds av jour-

nalisten **Mireya Echeverría Quezada** och aktivisten **Samuel Girma**, pratar duon om sina tidigare upplevelser av att jobba inom äldreboenden. Både Samuel och Mireya berättar att många av de äldre som de stötte på – däribland icke-vita seniorer som möjligtvis kan ha varit queers – var väldigt ensamma. Mireya och Samuel

reflekterar över hur det kommer att bli när de själva blir gamla och hamnar på äldreboende. De hoppas att det kommer att finnas temadagar då de kan pimpa sina rullatorer och att de, istället för att spela Bingolotto, får spela snuskbingo.

Rebecka Ekholm har gjort ett reportage där hon skildrar hur livet

är för de som bor på hbtqi-seniorboendet Regnbågen.

I detta avsnitt gästas Q-Studion av Dj:n, kulturproducenten och queerklubb-legenden **Asynja Grey**, som kom ut på det tidiga 90-talet. I detta avsnitt berättar Asynja om hur hon föreställer sig att det är att bli gammal.

Tre diskussionsfrågor:

1. Varför är det viktigt med seniorboende för hbtqi-personer?
2. Hur arbetar seniorboendet Regnbågen för att motverka ensamhet och isolering?
3. Vilka fördelar finns det med att vara queer och att åldras?

QUEERHACK

Queerhacks är avsnittsbaserade lifehacks, tips och tricks för att underlätta ditt queera liv i cisheterosambälle som är präglad av rasism.

I detta avsnitt tipsar Asynja Grey:

1. **Var inte ensam för du är inte ensam.** Hitta sammanhang och community.
2. **Ta långa, långsamma promenader.** Bra för kropp och knopp.
3. **Glöm inte att ha sex** – det smörjer insidan och hjärtat. Har du ingen att ligga med, så onanera.

QUEERCIRKELN

Genom queercirkeln tipsar vi om böcker, filmer, serier och musik som på olika sätt fokuserar på hbtqi-personer som rasifieras.

Google-söker en på nyckelorden ”gay senior film” får man troligen

upp en lista snuskfilmer, men bland dessa finns även filmen *Gen Silent* där tittarna under ett år följer sex hbtqi-seniorer som är så rädda för diskriminering av vårdgivare eller av andra äldre på seniorboendet att många helt enkelt går in i garderoben igen. I det svenska TV-programmet *Seniorflatan* får tittar träffa 90-åriga Molly som är en av Sveriges kanske äldsta flator. Molly delar med sig av en livserfaren flatas allra bästa tips om hur du ska flirta och vara mot din partner.

NYCKELORD

- Seniorboende
- Hhbtqi-senior
- Seniorqueers

AVSNITT 13

F**k i uniform?

Vad är grejen med besattheten av uniformer och poliser i vårt community? Och hur går det ihop med att hbtqi-personer ofta blir polisade på grund av sitt könsuttryck eller att de rasifieras?

TEXT RAFAELA STÅLBALK KLOSE · FOTO REBECCA EKHOLM

I detta fall handlar polisandet inte främst om att klä ut sig i sexiga polisuniformer. Det handlar om det systematiska och institutionaliserade polisandet som påverkar hbtqi-communityt i Sverige. Att vara hbtqi person var, för inte så länge sedan, kriminellt och patologiserat, och det debatterades huruvida queers skulle få gifta sig och skaffa barn. Än idag är många svenska hbtqi-personer i behov av statens och myndighetens godkännande för att vara sig själva – inte minst transpersoner och personer som befinner sig i könsbekräftande

vårdprocesser. Således lever ännu inte hbtqi-personer ett fullt fritt liv.

I detta avsnitt som leds av journalisten **Mireya Echeverría Quezada** som teamat upp sig med aktivisten **Samuel Girma**, undersöker Q-Studio hur tillrättavisningar, begär och makt är en del av hbtqi-communityt.

Gäst är Dj:n, klubbarrangör, konstpedagog och queeraktivisten **George Chamoun** som bland annat berättar om personliga erfarenheter av att utsättas för polisande och rasprofilering.

Tre diskussionsfrågor:

1. Vad innebär polisande?
2. Vilka typer av polisande stöter hbtqi-personer som dessutom tillhör en minoritet vanligtvis på?
3. Vad är ett hatbrott?

QUEERHACK

Queerhacks är avsnittsbaserade lifehacks, tips och tricks för att underlätta ditt queera liv i cisheterosambälle som är präglad av rasism.

I detta avsnitt tipsar George Chamoun om strategier för att hantera olika former av polisande.

1. **En vanlig överlevnadsstrategi är att assimilera sig** – typ blondera sig, skaffa blåa kontaktlinser och fjällrävenryggsäck. Du ska inte behöva ändra på dig själv, men skäms inte heller över om du behöver göra något i stunden för att bli tryggare och ta hand om dig själv.

2. **Prata med någon om det du varit med om** – dela dina erfarenheter med andra som varit med om samma sak.

3. **Skapa egna trygga rum** – skapa fler plattformar där du kan dela med dig av dina erfarenheter med andra som varit med om samma sak. Digitala platser är bra men fysiska platser är också viktiga.

QUEERCIRKELN

Genom queercirkeln tipsar vi om böcker, filmer, serier och musik som på olika sätt fokuserar på hbtqi-personer som rasifieras.

Boken *Den moderna homofobin*, skriven bland annat av Fanny Ambjörnsson och Eva Tiby, handlar om de homofobiska mekanismerna i Sverige.

Boken fokuserar inte bara på kriminaliserade företeelser, den tar också upp vardagssituationer, attityder, traditioner, ord och uttryck, föreställningar och underliggande värderingar. Hör Göran Stanton, känd av vissa som ”gay polisen” i Momo’s podcast, när han pratar om hatbrott, om vilka grupper som är mest utsatta samt vad en ska göra om en blir utsatt.

NYCKELORD

- Polisande
- Uniform
- Rasprofilering

AVSNITT 14

Dragskolan

Hur ska man gå tillväga om man vill testa drag? Q-Studio fortbildar sig och går i drag-skola! Vi lär oss att draga handlar att uttrycka sig själv, och att låta sig själv stråla fastän man är en fantasikaraktär.

TEXT RAFAELA STÅLBALK KLOSE · FOTO REBECCA EKHOLM

Programmet leds av journalisten **Mireya Echeverría Quezada** tillsammans med aktivisten **Samuel Girma**. Duon åker till Göteborg för att gå på drag-skola tillsammans med gästen och drag- och burleskartisten **Eden Lost**, som guidar Mireya och Samuel i drag-djungeln.

Eden Lost, Mireya och Samuel träffas på hotell där även transformeringen äger rum. Det visar sig att religion spelat en betydande roll i deras barndom och Mireya utser

därför trion till ”queer-treenighet som ska draga.”

Samuel får en makeover och får äntligen chansen att kanalisera sin inre Whoppi Goldberg som Sister Dolores i filmen *En värsting till syster*. Mireya får också en makeover, men tycker själv att hon ser ut som en chilensk Golden Girl-mormor. Men med mer smink och lite andra kläder blir hon plötsligt vad hon anser är en slags ”machopredikant”. Hon kallar sig själv *Padre Miguel*.

Tre diskussionsfrågor:

- 1) Vad är skillnaden mellan att vara trans och att draga?
- 2) På vilket sätt har den generella bilden av dragkulturen ändrats de senaste åren och vad beror det på?
- 3) Nämn en känd, folklig svensk dragkaraktär. Diskutera varför den fått ett sådant genomslag.

QUEERHACK

Queerhacks är avsnittsbaserade lifehacks, tips och tricks för att underlätta ditt queera liv i cisheterosambälle som är präglad av rasism.

I varje avsnitt delar vår gäst med sig av tips, överlevnadsstrategier och verktyg för att hantera rasism i vardagen.

I detta avsnitt tipsar Eden Lost om hur du kan testa på drag:

1. Börja med att kolla på dragshows och leta upp olika drag-grupper – du behöver inte hoppa upp på scenen det första du gör, det finns så mycket att upptäcka, både klubbar och på nätet! Följ tex @EdenLost och @albinganovic på instagram.

2. Lär dig så mycket du kan! Titla på dragshows är ett sätt, men man kan också gå kurser, kolla på tutorials på nätet eller lära sig om drag-historia! Samla inspiration för att fylla på din verktygslåda som sen kan hjälpa dig att skapa din dragpersona.

3. Gå med i drag-community! Skaffa vänner och kontakter genom

att hjälpa folk som arrangerar klubbar eller som också är nybörjare. Det finns flera communityn – fysiskt och på nätet. Kom ihåg att drag är en konstform, ett sätt för dig att växa, tänka nytt och ha kul!

QUEERCIRKELN

Genom queercirkeln tipsar vi om böcker, filmer, serier och musik som på olika sätt fokuserar på hbtqi-personer som rasifieras.

RuPauls dragrace är en amerikansk dokusåpa som går ut på att RuPaul – som har rollen som värdinna, mentor, domare och inspirationsskälla – försöker hitta USA:s nästa stora dragsuperstjärna. Här kan en lära sig hur en gör en makeover öva på sång, dans samt teater – viktiga komponenter då drag till en stor del just handlar om att upprätthålla en persona.

NYCKELORD

- Dragqueen
- Dragking
- Crossdressing

AVSNITT 15

Komma ut = sluta sporta?

Många tvingas att sluta att sporta när man kommer ut som hbtqi. Men hur skapar vi en idrottsvärld som inkluderar alla? Och varför får inte OS-guldmedaljören Caster Semenya tävla?

TEXT RAFAELA STÅLBALK KLOSE · FOTO SHUTTERSTOCK

I detta avsnitt tittar Q-Studio närmare på hur svarta kvinnor, transpersoner och intersexpersoner utsluts inom sporten. Reportern **Sao-Mai Dau** har tillsammans med rollerderby-atleten **Dorna Behdadi** tittat närmare på hur sydafrikanska friidrottaren Caster Semenya granskats, undersökts och skvallrats om.

Semenya seglade upp som en stark medaljkandidat inför friidrotts-VM

2009. Hennes imponerande resultat, i kombination med ett påstått ”manligt” utseende, ledde till att Semenya snabbt blev föremål för en kontroversiell debatt där hennes kön ifrågasattes.

Programmet leds av journalisten **Mireya Echeverría Quezada** tillsammans med aktivisten **Samuel Girma**. Gäst är handbollsproffset och SM-guldmedaljören **Loui Sand**.

Tre diskussionsfrågor:

1. På vilket sätt är bristen på kunskap kring intersex märkbar även inom sportvärlden?
2. Hur kan en skapa trygga idrotts-/sport-grupper?
3. Vad innebär inkluderande omklädningsrum som är välkomnade för alla?

QUEERHACK

Queerhacks är avsnittsbaserade lifehacks, tips och tricks för att underlätta ditt queera liv i cisheterosambälle som är präglad av rasism.

I detta avsnitt tipsar handbollsproffset och SM-guldmedaljören Loui Sand om överlevnadsstrategier och verktyg för att hantera tvåkönsnormen och andra normer inom sporten:

1. Säg ifrån! Du har rätt att sporta alla dagar i veckan! Även om det kan kännas jobbigt att ta diskussionen själv så är chansen stor att du kommer få stöd av andra. Våga ta diskussionen och våga vara öppen och ärlig! Communityt backar dig!

2. Kräv utbildning och mer kunskap! Motstånd, eller t.o.m. hat, kan ofta förebyggas och hanteras genom kunskap. Idrottsledare, lagkamrater och supportrar behöver få mer kunskap om hbtqi och antirasism.

3. Det viktigaste är att du trivs med dom du är med! Du kan skapa din egna trygga idrotts-/sport-grupp! Det finns olika sätt att sporta på, du behöver inte vara med i en förening. Det kan vara en kompisgrupp eller tillsammans med andra inom communityt! Gå ut och dansa eller bada tillsammans.

QUEERCIRKELN

Genom queercirkeln tipsar vi om böcker, filmer, serier och musik som på olika sätt fokuserar på hbtqi-personer som rasifieras.

Boken *Sex, Gender, and Sexuality in Sport: Queer Inquiries*, skriven av Vikki Krane, handlar om kön och sexuella identiteter samt om diskriminering och marginalisering inom idrotten. Med utgångspunkt i kulturvetenskapliga perspektiv samt social rättvisa diskuterar boken teori, politik, praktik och hbtqi-personers upplevelser inom sportvärlden. Dokumentärfilmen *Too Fast to be a Woman?: The Story of Caster Semenya* – handlar om den då 19-åriga Semenyas kamp för att få idrotta.

NYCKELORD

- Caster Semenya
- Intersex
- Testosterondämpande
- Trans
- Inkluderande idrott

AVSNITT 16

Romsk hbtqi-gerilla

Sedan 1500-talet har romer funnits i Sverige. Romer är en grupp vars historia är präglad av förföljelse, diskriminering och trakasserier. Än idag påverkas svenska romer av rasistiska strukturer och många lever i garderoben. Romer osynliggörs och diskrimineras i majoritetssamhället, men även i queer-communityt, som ju såklart inte är fritt från fördomar och rasistiska föreställningar.

TEXT RAFAELA STÅLBALK KLOSE · FOTO REBECCA EKHOLM

Reportern Rafaela Stålbalk Klose har träffat **Johnny Taikon** som kallar sig själv ”hbtq-rom”. Johnny, som kom ut i garderoben på 90-talet, pratar i detta avsnitt om avsaknaden av ett community för hbtqi-personer med romsk bakgrund. Johnny berättar att han inte alltid välkomnas som rom i hbtqi-communityt, och han heller inte alltid välkomnas som hbtqi-person i det romska communityt.

Intervjuas gör även **Anna Ardin**, verksamhetsutvecklare på Socialforum, som bland annat berättar att det är svårt för romska föreningar att organisera sig och än svårare att jobba intersektionellt.

Journalisten **Mireya Echeverría Quezada** och aktivisten **Samuel Girma** pratar med en anonym gäst som verkar i hemliga forum för att stärka romska hbtqi-personer.

Tre diskussionsfrågor:

1. Varför jobbar inte organisationer med målgruppen hbtqi-romer?
2. Varför behövs separatistiska forum även i queer-sammanhang?
3. På vilket sätt leder avsaknaden av ett community till utsatthet?

QUEERHACK

Queerhacks är avsnittsbaserade lifehacks, tips och tricks för att underlätta ditt queera liv i cisheterosambälle som är präglad av rasism.

I varje avsnitt delar vår gäst med sig av tips, överlevnadsstrategier och verktyg för att hantera rasism i vardagen. I detta avsnitt tipsar veckans anonyma gäst dig som är romsk och hbtqi:

1. **Hitta andra romer som också är hbtqi som du kan spegla dig själv i.** Det finns hemliga nätverk

som håller på att byggas i Sverige och flera nätverk finns i världen! Du är inte ensam!

2. **Umgås med trygga och ärliga människor** – Det gör att du kan våga vara dig själv och berätta det du vill utan att bli outad.

3. **Det är människor som dömer – inte din gud.** Om du tror på gud så kommer den guden att vara med dig hela din väg. Du blir inte gudlös bara för att du kommer ut som hbtqi – gud kommer närmare dig.

QUEERCIRKELN

Genom queercirkeln tipsar vi om böcker, filmer, serier och musik som på olika sätt fokuserar på hbtqi-personer som rasifieras.

Den prisbelönta tjeckiska filmen Roma Boys handlar om homosexualitet inom det romska samhället. Filmen beskrivs som en levande och färgstark film om kärlek och aktivism. Den är både rolig och soligt samtidigt som den kastar ljus över situationen för romska HBTIQ-personer i främst Europa.

I en artikel publicerad i Vice Romania får vi läsa om fyra romska

hbtqi-personer från Rumänien som beskriver hur deras liv påverkas av deras dubbla minoritetsstatus.

För en mer forskningsbaserad studie om hbtqi-romers vardag, kan en besöka European Roma Rights Center www.errc.org/news/roma-rights-are-lgbtqi-rights.

NYCKELORD

- Romer
- Hbtqi-romer
- Anti-ziganism
- Separatism

Q-Studio är en podcast av RFSL som sätter det queera och antirasistiska ögat på kultur, samhälle, historia och vardag. Genom Q-Studios studiecirkel får du ingångar i Q-Studios avsnitt, teman och ämnen, samt möjlighet till fördjupning. Samla en grupp kompisar, bilda en queercirkel eller starta en grupp i din RFSL-avdelning!

